

POPS MOAC

PRIDE OF OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY FOR MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
ประจำปี ๒๕๖๙

Say Hi

เดือนพฤษภาคมของทุกปี ประเทศไทยจะเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน ถือเป็น การเริ่มต้นฤดูกาลเพาะปลูกข้าว และทุกปีจะมีการจัดงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งเป็นพระราชพิธีที่ไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอนเหมือนพระราชพิธีอื่น โดยจะกำหนดจากการดูฤกษ์ยามที่เป็นมงคลในเดือนพฤษภาคม โดยในปี 2569 สำนักพระราชวังได้กำหนดให้วันอังคารที่ 12 พฤษภาคม 2569 เป็นวันประกอบพระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพิธีสงฆ์ ประกอบพระราชพิธีในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และวันพุธที่ 13 พฤษภาคม 2569 เป็นวันประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญอันเป็นพิธีพราหมณ์ ประกอบพระราชพิธี ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญนี้ เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลและบำรุงขวัญเกษตรกร POPS ฉบับนี้ มีเกร็ดความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี พ.ศ. 2569 ที่น่าสนใจมาฝากทุกท่านกันครับ

OPS Society

นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ทำหน้าที่พระยาแรกนา ประจำปีพุทธศักราช 2569 เป็นประธานในพิธีบวงสรวงบูรพกษัตริย์ เทวดา องค์พระพิรุณทรงนาค และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเทพีคู่หาคทอง เทพีคู่หาคเงิน คู่เคียงพระยาแรกนา และผู้อัญเชิญเครื่องอิสริยยศ พร้อมด้วยผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมสักการะพระพุทธรูปมหานาคปฏิมากร พระพุทธรูปประจำอาคาร 1 ชั้น 4 ศาลพระภูมิ ศาลท้าวเวสสุวรรณ ศาลตา-ยาย และองค์พระพิรุณทรงนาค สำหรับพิธีบวงสรวงฯ นี้ จัดขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นพิธีกรรมก่อนการเริ่มงานวันพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

การทำข้อมูลส่วนบุคคล ให้เป็นข้อมูลนิรนาม (anonymization)

ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ต้องดำเนินการดังนี้

1. ต้องทำให้ไม่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลได้ เช่น ดำเนินการลบ หรือ พรางข้อมูล จนไม่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลฯ ได้ อาทิ ชื่อ-นามสกุล หมายเลขบัตรประชาชน เป็นต้น

2. ต้องมีมาตรการป้องกันการทำให้ข้อมูลไม่สามารถย้อนกลับมาระบุตัวเจ้าของข้อมูลฯ ได้ โดยอาจทำเป็นการแฝงข้อมูล หรือวิธีอื่นใด ที่จะลดความสามารถในการยืนยันตัวตนบุคคลได้

3. ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลฯ ขอใช้สิทธิลบ หรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเก็บมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นผู้ควบคุมฯ ต้องดำเนินการลบ หรือทำลายข้อมูลนั้น ห้ามทำเป็นข้อมูลนิรนาม

ทั้งนี้ ผู้ควบคุมฯ สามารถปฏิเสธการตอบสนองสิทธินั้นได้ หากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือมีเหตุตามกฎหมายให้ปฏิเสธคำขอได้

เจ้าของข้อมูลฯ คือ
เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ควบคุมฯ คือ
ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี พ.ศ. 2569

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพระราชพิธี 2 พิธีรวมกัน คือ พระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพิธีสงฆ์ อย่างหนึ่ง ซึ่งประกอบพระราชพิธีวันแรกในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กับ พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ อันเป็นพิธีพราหมณ์อย่างหนึ่ง ซึ่งจะประกอบพระราชพิธีในวันรุ่งขึ้น ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

ผู้ทำหน้าที่พระยาแรกนา ปี พ.ศ. 2569
นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เทพีคู่หาบทอง

พระโคแรกนาขวัญ

ตามคติของศาสนาพราหมณ์ มีตำนานกล่าวว่า โคอสุกราช (เผือกผู้) มีนามว่า พระนนทีก่อว่าเป็นเทพเจ้าแห่งสัตว์จตุบาท พระนนทีกจะแปลงรูปเป็นโคให้พระอิศวรทรง ซึ่งความเชื่อนี้คนอินเดียจึงไม่รับประทานเนื้อโค ประเทศไทยได้รับความเชื่อพราหมณ์มา ดังนั้น ในการประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญเริ่มตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ราชวงศ์จักรี ได้กำหนดให้มีพระโคเพศผู้เข้าร่วมในพระราชพิธีนี้

พระโคในทางศาสนาพราหมณ์ หมายถึง เทวดาผู้ทำหน้าที่เป็นพาหนะของพระอิศวร ซึ่งเปรียบได้กับการใช้แรงงานและความเข้มแข็ง และเป็นสัตว์เลี้ยงที่พระกฤษณะและพระพลเทพดูแล ซึ่งเปรียบได้กับความอุดมสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2569 กรมปศุสัตว์ได้ทำการคัดเลือกพระโคเพื่อใช้ในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ จำนวน 2 คู่ คือ

พระโคแรกนาขวัญ 1 คู่ ได้แก่ พระโคพอ พระโคเพียง
พระโคสำรอง 1 คู่ ได้แก่ พระโคเพิ่ม พระโคพูล

นางสาวจันทิสา อารีเสวต
นายสัตวแพทย์ชำนาญการ

นางสาวอภิขญา ฟูแสง
นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เทพีคู่หาบเงิน

นางสาวพรจิตรา จันทร์เจริญ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กรมส่งเสริมการเกษตร

นางสาวศรัญญา ทองคำ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
กรมส่งเสริมการเกษตร

คันไถ

คันไถ ในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้น้อมเกล้าฯ ถวายกรมหม่อมสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อใช้ในพระราชพิธีดังกล่าว โดยเป็นคันไถที่ทำจากไม้สมอ ชุดคันไถประกอบด้วย

1. คันไถ ขนาดความสูงวัดจากพื้นถึงเศียรนาถ 2.26 เมตร และยาวจากเศียรนาถถึงปลายไถ 6.59 เมตร ทาสีแดงชาดตลอดคันไถ ที่หัวคันไถทำเป็นเศียรพญานาคลงรักปิดทอง ลวดลายประดับ คันไถเป็นลายกระจิงตาอ้อยลงรักปิดทองตลอดคัน ปลายไถหุ้มผ้าขาว ขลิบทองสำหรับมือจับ

2. แอกเทียมพระโค ยาว 1.45 เมตร บริเวณตรงกลางแอกประดับด้วยรูปครุฑขุดนาถหล่อด้วยทองเหลืองลงรักปิดทองอยู่บนฐานบัว ปลายแอกทั้งสองด้านแกะสลักเป็นรูปเศียรพญานาคลงรักปิดทอง ลวดลายประดับเป็นลาย กระจิงตาอ้อยลงรักปิดทองตลอดคัน ที่ปลายแอกแต่ละด้านมีลูกแอกทั้งสองด้านสำหรับเทียมพระโคพร้อมเชือกกระทาม

3. ฐานรอง เป็นที่สำหรับตั้งรองรับคันไถพร้อมแอก ทำด้วยไม้เนื้อแข็งทาสีแดงชาด มีลวดลายประดับ เป็นลายกระจิงตาอ้อยลงรักปิดทองทั้งด้านหัวไถและปลายไถ

4. ธงสามชาย เป็นธงประดับคันไถติดตั้งอยู่บนเศียรนาถทำด้วยกระดาษและผ้าสักหลาด เขียนลวดลายลงรักปิดทองประดับด้วยกระจกแววมีผู้สีขาวประดับด้านบนเป็นเครื่องสูงชนิดหนึ่ง เพื่อประดับพระเกียรติธงสามชายมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ฐานยาว 41 เซนติเมตร สูง 50 เซนติเมตร และเสาธงยาว 72 เซนติเมตร

“ผ้านุ่งแต่งกาย” คือ ผ้านุ่งซึ่งเป็นผ้าลาย มีตัวยัก 3 ผืน คือ สี่คืบ ห้าคืบ และหกคืบ วางเรียงบนโตกมีผ้าคลุมเพื่อให้ พระยาแรกนาตั้งสัตยาธิษฐานหยิบ หากหยิบได้ผ้าผืนใด ให้นุ่งผืนนั้น กับผ้านุ่งผืนเดิมอีกชั้นหนึ่งเพื่อเตรียมออกแรกนา โดยผ้านุ่งนี้ ถ้าหยิบได้ผืนใดก็จะมีคำทำนายไปตามนั้น ซึ่งในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พ.ศ. 2569 พระยาแรกนาได้เสี่ยงทายหยิบผ้า ได้ 6 คืบ พยากรณ์ว่า น้ำจะน้อย นาในที่ลุ่มจะได้ผลบริบูรณ์ดี แต่ในที่ดอน จะเสียหายบ้าง ได้ผลไม่เต็มที่

การเสี่ยงทายผ้านุ่งแต่งกายพระยาแรกนา

การเสี่ยงทายของกินเลี้ยงพระโค 7 สิ่ง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมการข้าว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำ “พันธุ์ข้าว ทรงปลูกพระราชทาน” ในแปลงนาทดลอง สวนจิตรลดา และแปลงนาขยายผลฤดูทำนาปี 2568 ซึ่งเป็นผลผลิตข้าวเปลือกจากข้าวนาสวนพันธุ์หลัก จำนวน 7 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105, พันธุ์ กข 6, พันธุ์ กข 79, พันธุ์ กข 85, พันธุ์ กข 99 (หอมคลองหลวง 72), พันธุ์ กข 109 (หอมพิทลุง 72), พันธุ์ กข 26 (เชียงใหม่ 72) นำเข้าพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2569 และบรรจุซองแจกจ่ายให้แก่พสกนิกร ผู้สนใจและชาวนาทั่วประเทศรับไปเป็นมิ่งขวัญและสิริมงคลในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ของกิน 7 สิ่ง” ที่ตั้งเลี้ยงพระโคนั้น มี ข้าว ข้าวโพด ถั่วเขียว งา เหล้า น้ำ และหญ้า ถ้าพระโคกินสิ่งใดก็จะมีคำทำนายไปตามนั้น ซึ่งในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พ.ศ. 2569 พระโคกินทั้ง น้ำ หญ้า และเหล้า ซึ่งผลเสี่ยงทายกล่าวว่

- พระโคกินน้ำหรือหญ้า พยากรณ์ว่า น้ำท่าจะบริบูรณ์พอสมควร ธัญญาหาร ผลาหาร ภักษาหาร มังสาหาร จะอุดมสมบูรณ์ดี
- พระโคกินถั่ว พยากรณ์ว่า ผลาหาร ภักษาหารจะอุดมสมบูรณ์ดี
- พระโคกินเหล้า พยากรณ์ว่า การคมนาคมสะดวกขึ้น การค้าขายกับต่างประเทศดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจรุ่งเรือง

พันธุ์ข้าวในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี พ.ศ. 2569

ประหยัดพลังงานไฟฟ้า (ตู้เย็น)

ตั้ง

- 1** ตั้งอุณหภูมิให้เหมาะสม
- ช่องธรรมดา 2-5 องศา
  - ช่องแช่แข็ง -18 องศา

ปิด

- 2** ปิดตู้เย็นให้สนิท
- ช่วยประหยัดพลังงานและรักษาอุณหภูมิ

ห้าม

- 3** ห้ามใส่ของร้อน
- รอให้อาหารเย็นก่อนค่อยแช่

จัดวาง

- 4** จัดวางเป็นระเบียบ
- ไม่แน่นจนเกินไปอุณหภูมิหมุนเวียนได้ดี

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

ทำความสะอาด

- 5** ทำความสะอาดสม่ำเสมอ
- อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ลดกลิ่นและเชื้อโรค

รู้หรือไม่ว่า?

การดูแลตู้เย็นที่ดี ช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า ค่าไฟ และช่วยยืดอายุการใช้งานได้นะ

สป.กข. ประหยัดพลังงาน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

ขอเชิญร่วมเป็นเครือข่ายผู้ประสานงานด้านการป้องกันการทุจริต กษ.

กิจกรรมการส่งเสริมและให้ความรู้แนวทางในการป้องกันการทุจริต ในหน่วยงาน สำหรับบุคลากร กษ. ภายใต้หัวข้อ "รู้เท่าทันการทุจริตในภาครัฐ"

MOAC anti-cor connect

เพื่อ "ร่วมเป็นพลังเครือข่าย กษ. เฝ้าระวัง ป้องกันทุจริต สร้างองค์กรโปร่งใส ไม่ทนต่อการทุจริต"

สป.กข. ต่อต้านทุจริต

HOPE

“ ผมขอให้ชาว สป.กษ. ทุกคน
ร่วมกัน ‘ปลดล็อก’ (*HOPE
Unlock*) ตนเองออกจาก
ความคุ้นชินเดิม ๆ ก้าวข้าม
ขีดจำกัดและอุปสรรคในการทำงาน
มาช่วยกันเปลี่ยน “ความหวัง”
ให้กลายเป็น “ความสำเร็จ”
เพื่อเกษตรกรไทยไปด้วยกัน ”

HONESTY

ยึดมั่นในความโปร่งใส จริยธรรม และ
ความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่

OWNERSHIP

มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของร่วมกัน

PROMPT TO CHANGE

พัฒนาทักษะและองค์ความรู้
ให้มีความพร้อมเสมอ

ESTABLISH

กล้าที่จะคิดนอกกรอบ นำนวัตกรรม
และเทคโนโลยีมาใช้

นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

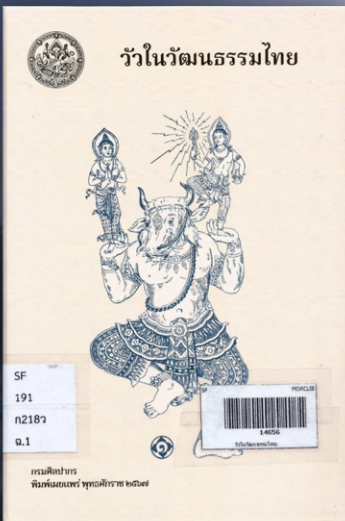
ข้าวหอมพัทลุง 72 หรือ กข109

ข้าวหอมพัทลุง 72 หรือ พันธุ์ กข109 เป็น 1 ใน 7 พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน งานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ปี 2569 ข้าวหอมพัทลุง 72 ได้รับมติให้เป็นพันธุ์รับรองอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2567 โดยกรมการข้าว เป็น 1 ใน 10 สายพันธุ์ข้าวใหม่ที่ผ่านการรับรองเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงเจริญพระชนมพรรษา 72 พรรษา ในปี พ.ศ. 2567 จึงเป็นที่มาของเลข "72" ในชื่อสร้อยประจำพันธุ์ "หอมพัทลุง 72" เป็นข้าวเจ้าพันธุ์พื้นนุ่มที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อชวานาภาคใต้โดยเฉพาะ โดดเด่นด้วยศักยภาพที่ให้ผลผลิตสูงลิ่วถึง 1,086 กิโลกรัมต่อไร่ และมีอายุการเก็บเกี่ยวสั้นลง เมล็ดข้าวมีความใส คุณภาพการขัดสีดีเยี่ยม เม็ดไม่หักง่าย และเมื่อนำมาหุงต้มจะส่งกลิ่นหอมชวนกิน ให้รสสัมผัสที่เหนียวนุ่มละมุนลิ้น เคี้ยวง่าย และไม่แข็งกระด้าง แม้ตั้งทิ้งไว้จนเย็น เป็น 1 ในพันธุ์ข้าวเฉลิมพระเกียรติที่ได้รับเลือกให้เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวพระราชทาน เพื่อนำความเป็นสิริมงคลไปสู่ผืนนาไทย

Book

วัวในวัฒนธรรมไทย

กล่าวถึงวัวในองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทยและจารีตประเพณี

วัว เป็นสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญกับวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน ทั้งใช้แรงงานจากวัว เพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับทำนา นวดข้าว ลากจูง บรรทุกสิ่งของ เป็นพาหนะ ตลอดจนเลี้ยงเพื่อบริโภคเนื้อและนม รวมถึงเป็นสัตว์ที่มีบทบาทต่อสังคมและวัฒนธรรม มาจนถึงปัจจุบันนี้ ดังนั้นในบริบทสังคมไทย "วัว" จึงกลายเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง และเป็นสัตว์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมไทยด้วย

หนังสือ "วัวในวัฒนธรรมไทย" ซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วยวัวในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยวัวในฐานะสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ วัวในพระราชพิธี และวัวในวิถีชีวิตของคนไทย จะช่วยให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของ "วัว" ทั้งในฐานะองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ผู้เขียน : กรมศิลปากร

หนังสือ "วัวในวัฒนธรรมไทย" พร้อมให้บริการ ณ ห้องสมุดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาคาร 3 ชั้น 3 นะคะ

